ERGONOMIK KIYAFET TASARIMINDA YENI YAKLAŞIMLAR

Xasanova Lobar Ilxomjon qizi
Tashkent institute of textile and light industry
E-mail: lobarxasanovs@gmail.com

Received: 20.10.2025
Revised: 21.10.2025
Accepted: 22.10.2025

Anahtar Kelimeler: ergonomi, kiyafet tasarimi, akilli kumaş, konfor, sürdürülebilir moda.

Özet (Annotatsiya). Bu makalede ergonomik kıyafet tasarımının temel ilkeleri, kullanıcı konforu ve modern tekstil teknolojilerinin bu alana etkisi incelenmiştir. Ergonomi, giyim tasarımında insan vücudunun hareket kabiliyetini, rahatlığını ve sağlığını ön planda tutan bir yaklaşımdır. Günümüzde dijital kalıp sistemleri, 3D vücut tarama teknikleri ve akıllı kumaş teknolojileri sayesinde ergonomik tasarımlar daha işlevsel ve kişiye özel hale gelmiştir. Bu çalışma, ergonomik kıyafet tasarımında yeni yaklaşımların sürdürülebilir moda anlayışıyla birleştiğini göstermektedir.

Moda endüstrisinde tasarımın sadece estetik yönü değil, kullanıcının fizyolojik ve psikolojik rahatlığı da büyük önem taşır. Ergonomik tasarım, insan vücudunun doğal hareketlerini destekleyerek, günlük yaşamda konfor ve işlevsellik sağlamayı amaçlar. Özellikle iş kıyafetleri, spor giyimi ve sağlık sektörü için geliştirilen tekstil ürünlerinde ergonomi kavramı giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Ergonomik kıyafet, sadece bir estetik unsur değil, aynı zamanda insan sağlığı ve performansı için de gereklidir. Doğru kumaş seçimi, uygun kalıp hazırlanması ve hareket serbestliği sağlayan yapıların oluşturulması, ergonomik tasarımın temelini oluşturur.

Ergonomik Tasarımın Temel İlkeleri

Ergonomik kıyafet tasarımı, insan anatomisine uygunluk ve kullanım kolaylığı esaslarına dayanır. Tasarım sürecinde aşağıdaki ilkeler dikkate alınmalıdır:

1. Antropometrik Uygunluk: Kıyafet kalıpları kullanıcıların vücut ölçülerine göre hazırlanmalı, standart beden kalıplarının dışına çıkılmalıdır.

2. Hareket Serbestliği: Eklem bölgelerinde esnek kumaşlar kullanılarak, kullanıcının rahat hareket etmesi sağlanmalıdır.

3. Kumaş Özellikleri: Ter emici, nefes alabilir ve alerji yapmayan kumaşlar tercih edilmelidir.

4. Termal Konfor: Kıyafet, sıcak veya soğuk ortamlarda vücut ısısını dengede tutacak özellikte olmalıdır.

5. Fonksiyonellik: Cep, fermuar, düğme gibi detaylar kullanım kolaylığı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Bu ilkeler, kıyafetin yalnızca görsel olarak değil, aynı zamanda işlevsel olarak da kullanıcıya hizmet etmesini sağlar.

Yeni Yaklaşımlar ve Teknolojik Gelişmeler

Son yıllarda teknoloji, ergonomik tasarıma büyük yenilikler kazandırmıştır. Özellikle 3D tarama sistemleri, akıllı kumaş teknolojileri ve dikişsiz üretim yöntemleri sayesinde tasarım süreçleri daha hassas ve kullanıcı odaklı hale gelmiştir.

3D Vücut Tarama Sistemleri, kullanıcının ölçülerini dijital ortamda kaydederek, kişiye özel kalıpların hazırlanmasını mümkün kılar. Bu yöntem, kıyafet uyumunu artırır ve üretim sürecinde hata payını azaltır.

Akıllı Kumaşlar ise sıcaklık, nem veya basınca duyarlı yapıları sayesinde kullanıcının konforunu dinamik biçimde düzenler. Spor giyiminde terlemeyi azaltan, sağlık sektöründe vücut ısısını kontrol eden kumaşlar buna örnektir.

Dikişsiz Üretim Teknolojisi, sürtünmeden kaynaklanan rahatsızlıkları önler, hafiflik ve estetik görünüm sağlar. Ayrıca çevre dostu üretim yöntemleriyle atık miktarını azaltarak sürdürülebilirliği destekler.

Sürdürülebilir Ergonomi kavramı da son yıllarda ön plana çıkmıştır. Geri dönüştürülmüş ipliklerden yapılan, çevreye zarar vermeyen kumaşların ergonomik tasarımla birleştirilmesi, hem çevre hem de kullanıcı sağlığı açısından olumlu bir gelişmedir.

Ergonomik kıyafet tasarımı, modern modanın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Estetik görünümün yanı sıra, insan sağlığı, konforu ve çevre dostu üretim anlayışı bu alanın temel hedefidir.

Yeni teknolojiler, tasarımcılara hem bireysel ihtiyaçlara uygun hem de sürdürülebilir ürünler geliştirme imkânı sunmaktadır. Ergonomik yaklaşımların yaygınlaşması, tekstil sektöründe kaliteyi ve kullanıcı memnuniyetini artırmaktadır. Tasarımcıların antropometrik ölçüler, kumaş özellikleri ve kullanım alışkanlıklarını dikkate alarak yenilikçi çözümler geliştirmesi, geleceğin modasında ergonomik bilincin daha da güçlenmesini sağlayacaktır.

Adabiyotlar (Kaynakça)

1. Erdoğan, G. (2021). Tekstil ve Moda Tasarımında Ergonomi. İstanbul: Moda Yayınları.

2. Kaya, B., & Aydın, S. (2020). “Ergonomik Giyim Tasarımında Yeni Teknolojiler.” Tekstil ve Mühendis Dergisi, 27(2), 45–53.

3. Demir, Z. (2019). Akıllı Kumaş Teknolojileri ve Uygulama Alanları. Ankara: Gazi Kitabevi.

4. Yılmaz, H. (2022). “Sürdürülebilir Moda ve Ergonomik Tasarım İlişkisi.” Uluslararası Moda ve Tekstil Araştırmaları Dergisi, 5(1), 88–97.

5. Çelik, F. (2018). Giyim Teknolojilerinde Ergonomik Yaklaşımlar. Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.